

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/59/2014
Identifikačné číslo spisu:	4013201354
Dátum vydania rozhodnutia:	15.04.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:4013201354.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a z členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Petra Paludu v právnej veci navrhovateľa S. D., Y., zastúpeného advokátom JUDr. Ondrejom Krempaským, Račianska 66, Bratislava, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/292/2013-21 zo dňa 18. februára 2014, jednomyseľne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/292/2013-21 zo dňa 18. februára 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 27. septembra 2013 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. decembra 2013 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi 457,16 € náhrady trov konania z titulu trov právneho zastúpenia na účet jeho advokáta JUDr. Ondreja Krempaského.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250q ods.2 O.s.p. potvrdil ako zákonné rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 27. septembra 2013 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. decembra 2013, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) s odôvodnením, že nespĺňa zákonné podmienky, pretože k 02.03.2013 nebol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov. Podľa rozhodnutia Colného riaditeľstva SR Bratislava č. 3121/2005-1462-2 zo dňa 24.01.2005 bol menovanému priznaný od 01.01.2005 výsluhový dôchodok podľa § 38 ods. 1 a § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení § 143c ods. 8 zákona č. 732/2004 Z. z.

Krajský súd na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žiadosťou zo dňa 30.07.2013 si navrhovateľ uplatnil nárok na starobný dôchodok od 30.07.2010. Odporkyňa pri rozhodovaní o tejto jeho žiadosti mala za preukázané, že navrhovateľovi bol od 01.01.2005 priznaný výsluhový dôchodok

podľa § 38 ods. 1 a § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení § 143c ods. 8 zákona č. 732/2004 Z. z. rozhodnutím Colného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 3121/2005-1462-2 zo dňa 24.01.2005. Navrhovateľ získal dobu služby v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok spolu 34 rokov a 191 dní v III. pracovnej kategórii. Keďže navrhovateľ nezískal žiadnu dobu zamestnania zaradenú do zvýhodnenej pracovnej kategórie, nárok na starobný dôchodok mu ku dňu 30.07.2010 nevznikol. Do 30.07.2010 a zhodne aj do 02.03.2013, kedy dovŕšil 62 rokov veku, získal len 8 rokov a 357 dní obdobia dôchodkového poistenia.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p. (súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) a § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. (rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Uviedol, že odporkyňa zamietla jeho žiadosť o priznanie starobného dôchodku, pretože navrhovateľ nebol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov. Po podaní oprávneho prostriedku vydala odporkyňa ďalšie rozhodnutie s iným odôvodnením a poukázala na ustanovenie § 274, § 255 ods. 5 zákona a aplikačnú prax najvyššieho súdu. Jediným argumentom, pre ktorý nebol navrhovateľovi priznaný starobný dôchodok je podstate to, že činnosť colníka nebola zaradená ani do I. ani do II. kategórie funkcií. Poukázal tiež na rozsudok č. 7So/138/2011, ako aj na čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, z ktorých vyplýva, že odporkyňa po zohľadnení všetkých období dôchodkového poistenia a všetkých osobných vymeriavacích základov môže vypočítanú sumu dôchodkovej dávky znížiť o sumu zodpovedajúcu obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku. Navrhovateľ nepožadoval, aby mu bola zhodnotená tá istá doba 2x, ale domáhal sa rovnakého postupu ako postupuje odporkyňa u výsluhových dôchodcov, ktorí boli zaradení do I. alebo II. kategórie činností, ktorým bol priznaný výsluhový dôchodok. Zo skutkového stavu vyplýva, že navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok, pretože bol dôchodkovo poistený viac ako 15 rokov a splnil aj druhú zákonnú podmienku, t. j. dosiahnutie dôchodkového veku. Spornou zostáva otázka určenia výšky starobného dôchodku, a to z dôvodu, že navrhovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok, pri priznávaní ktorého mu bola zhodnotená doba služby 34 rokov a 191 dní z celkovej doby dôchodkového poistenia. Ďalšia doba vo výške 8 rokov a 357 dní navrhovateľovi zhodnotená nebola a táto doba by bola pre neho dobou stratenou, ak by mu nebola priznaná pomerná časť starobného dôchodku. To, že odporkyňa nepostupovala pri zápočte doby poistenia v súlade so zákonom možno vyvodiť aj s poukazom na rozsudky najvyššieho súdu č. 7So/11/2011, 9So/159/2011, 9So/138/2011 a ďalšie. Odporkyňa bola oprávnená navrhovateľovi krátiť starobný dôchodok primerane k počtu skončených rokov doby trvania služobného pomeru colníka, ale nebola oprávnená jeho žiadosť zamietnuť. Navrhol preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutia odporkyne zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia podľa pripojeného vyčíslenia v celkovej výške 457,16 €.

Odporkyňa sa k odvolaniu nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s § 250s O. s. p.), dospel jednomyseľne k záveru, že odvolaniu navrhovateľa treba priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto primárne, v medziach odvolania, preskúmal odvolací súd rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutia odporkyne, a to najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporkyne.

Podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, ktorý bol vyhlásený v Zbierke zákonov ČSSR pod č. 416/1991 Zb. a má charakter medzinárodnej zmluvy majúcej

prednosť pred zákonom (čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky), ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

V Zbierka stanovísk NS a súdov SR č. 5/2011, Stanoviská a rozhodnutia vo veciach správnych, bolo pod č. 55 uverejnené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2009, sp. zn. 9So/214/2008, ktoré sa týkalo obdobnej veci ako je vec prejednávaná a z ktorého okrem právnej vety, že:

„Ak je príspevok za službu, priznaný ako dávka sociálneho zabezpečenia, považovaný za výsluhový dôchodok, môže od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení (zabezpečení) plniť funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) len vtedy, ak jeho výška zodpovedá výške starobného dôchodku, primeranej dobe trvania služobného pomeru.“ a

„Pri určení výšky starobného dôchodku je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, hodnotené na účely príspevku za službu. Až po takom stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť o sumu príspevku za službu, považovaného za výsluhový dôchodok.“

vyplýva aj jednoznačný právny názor, že na účely stanovenia výšky starobného dôchodku je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, hodnotené na účely výsluhového dôchodku. Až po takom stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť o sumu výsluhového dôchodku, pričom z čl. 33 ods. 2 Dohovoru vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na starobný dôchodok tak zo všeobecného ako aj osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) je v zmysle Dohovoru možné starobný dôchodok zo všeobecného systému iba krátiť, a to najviac o sumu, ktorá neprevyšuje sumu výsluhového dôchodku.

Ako vyplýva z obsahu spisu, odporkyne pri vydaní rozhodnutia o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok citovaný judikát nerešpektovala, a krajský súd považoval jej rozhodnutie za zákonné. Najvyšší súd už prostredníctvom svojej rozhodovacej činnosti (napríklad rozsudok sp. zn. 1So/59/2012 zo dňa 13.08.2013) zdôraznil, že nielen správny orgán v ďalšej svojej rozhodovacej činnosti, ale aj prvostupňový správny súd pri súdnom prieskume napadnutých rozhodnutí správnych orgánov je zaťažený povinnosťou zohľadniť právne názory vyslovené najvyšším súdom v jeho predchádzajúcej rozhodovacej činnosti a ktoré sú mu nepochybne známe, či už z iniciatívy účastníkov alebo ako oficiality jeho činnosti (§ 121 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.), nakoľko tieto sú v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy, analogicky § 250j ods. 7 O.s.p. záväzné nielen pre jeho adresáta, t. j. pre správny orgán, ale aj pre konajúci krajský súd.

K prelomeniu záväznosti právneho názoru už vysloveného odvolacím súdom musí nižší správny súd výslovne uviesť argumentáciu, ktorá by takýto postup ústavno-konformným spôsobom odôvodňovala, t. j. mala by vychádzať najmä zo zásadnej zmeny právneho prostredia (legislatívne zásahy zákonodarcu akceptované v demokratickej spoločnosti, resp. judikatúrny zlom vyvolaný rozhodovacou činnosťou ústavného alebo medzinárodného súdneho orgánu), či zo zistenia odlišného skutkového stavu. Ak tak neurobí, potom svojim postupom vyvolá vadu, ktorá má podstatný vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, lebo porušuje zásadu legitímneho očakávania účastníka, a na ktorú musí v rámci svojich oprávnení odvolací súd v zmysle ústavno-konformného výkladu procesných ustanovení prihliadnuť.

V konaní nebolo sporné, že navrhovateľovi bol podľa rozhodnutia Colného riaditeľstva SR Bratislava č. 3121/2005-1462-2 zo dňa 24. 01. 2005 priznaný od 01.01.2005 výsluhový dôchodok podľa § 38 ods. 1 a § 39 zákona č. 328/2002 Z. z., pričom mu bola započítaná celková doba výkonu štátnej služby v rozsahu 34 rokov a 191 dní. Po zohľadnení tejto doby však ešte získal ďalšiu dobu poistenia v rozsahu 8 rokov a 357 dní, ktorú žiadal zohľadniť podanou žiadosťou o starobný dôchodok po dosiahnutí

dôchodkového veku 62 rokov. Odporkyňa jeho žiadosť zamietla napriek ustálenej judikatúre súdov, že poberatelia výsluhových dôchodkov majú nárok na starobný dôchodok i zo všeobecného systému dôchodkového poistenia s prihliadnutím na dobu dôchodkového poistenia, získanú v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, za súčasnej aplikácie čl. 33 dohovoru č. 128.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok nie sú v súlade so zákonom, preto podľa § 250ja ods. 3 veta prvá O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil tak, že tieto rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní odporkyňa bude musieť o jeho žiadosti znova rozhodnúť, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu.

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 250k, § 224 ods. 1 a 2 v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému navrhovateľovi priznal ich náhradu z titulu trov právneho zastúpenia podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Trovy advokáta pozostávajú z odmeny za 4 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, vyjadrenie z 11.02.2014, účasť na pojednávaní a podanie odvolania) po 61,87 €, 4x režijný paušál po 8,04 €, náhrada za stratu času Bratislava - Nitra a späť 4x13,40 €, náhrada cestovného osobným motorovým vozidlom vo výške 47,73 € (za km 94x2 km x 0,183 + spotreba) a 20 % DPH, spolu 457,16 €, ktoré je odporkyňa povinná zaplatiť na účet advokáta JUDr. Ondreja Krempaského č. XXXXXXXXXXXX/XXXX vedený v J.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.